

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Słomskie Armie Krajowej
Olsztyn Pol.
5. tel. 0048 51 322 136
www.zawacka.pl
GON 8705L 736
41892
Nr konta: 50 1000 0000 0000 5002 0244

M: 391/1010

VIII.106
A

siostra:
Helena Poltowska

87-100 Toruń

ym "Szczepan"

Lipno
POZ-AK

Wiśniewski Tadeusz
ps. "Mały"
"Makowski - przybr. nosz
M-391/1010Pom

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Wiśniewski Tadeusz.....

J: 01-391/1010 Pom.....

Lipno POZ-ASL.....

I./1. Relacja k. 9 s. 1-10

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 3 s. 1-3

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 1 s. 1

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) k. 5 s. 1-5

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... k. 3 s. 1-3

IV. Korespondencja

1) z rodziny J. Wiśniewskiego k. 1 s. 1

2) z J. Trafikowską k. 1 s. 1

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 11

VI. Fotografie *dwadzieścia ikonografii*

1/1. Relacja - Wiśmiewski Tadeusz

1. Relacja Wiśmiewskiego Tadeusza o działalności konspiracyjnej z 20.04.1991, oryg. mpis + 1 kserokopie + mpis - oryg. k. 8 s. 1-8
2. Życiorys - relacja Tadeusza Wiśmiewskiego, kserokop. mpis. k. 1 s. 9-10

R e l a c j a

Wiśniewskiego Tadeusza członka konspiracji Obwodu Lipno

Urodziłem się 4.01.1925r. w Łomży, syn Józefa i Marii zd. Cis gdzie mój ojciec był sierżantem WP. w 33 p.p. Szkołę powszechną zacząłem w Łomży a po przyjeździe do Lipna od roku 1936 x.w Lipnie. W roku szkolnym 38-39 uczęszczałem do gimnazjum w Wymyślinie. W 1966r. ukończyłem Zaoczne Technikum Ekonomiczne w Toruniu.

Na początku września 1939r. została zorganizowana Kompania Obrony Warszawy którą to zorganizował mój ojciec, a w której to ja uczestniczyłem. Z tą kompanią przez Włoszkawek, dotarliśmy nad Bzurę pod Sochaczew gdzie 18 września rozbiło nas lotnictwo niemieckie. Ja jako bardzo młody chłopiec ale w mundurze, dostałem się do niemieckiej niewoli i po kilku dniach udało mi się uciec z konwoju w Gostyninie. Powróciłem do Jastrzębia. Po kilku dniach wrócił z niewoli także mój ojciec.

Na początku 1940r. zacząłem pracę jako uczeń w warsztacie samochodowym u p. Kanieckiego W.w Lipnie. Do organizacji zostałem przyjęty i przysięgę składałem w dniu 6.01.1940r. Komendantowi Powiatowemu "Szczerbą" przyjełem pseud. "Mały" Zostałem łącznikiem pomiędzy "Szczerbą" o niektórymi członkami. Ukrywający się mój ojciec posługiwał się mną bardzo często już od listopada 1939r. Po zajęciu warsztatu przez Niemca z Gdańska ja pracowałem nadal. Od niego to dostałem bardzo dobry papier że pracuję u niego i kiedy mnie Niemcy zatrzymywali ja okazywałem ten papier i oni mnie przepuszczali. W ten sposób mogłem śmiało i odważnie przewozić wszelką korespondencję pomiędzy ukrywającym się moim ojcem a Sztabem organizacji. Bardzo często wyjeżdżałem z ojcem na spotkania z członkami organizacji. Na przykład - lasek w Żłotopolu lub w Karnkowie, Na jezioro w Jarczewie i Konotopiu gdzie współpracował z ojcem, Bernard Piłatowski. W roku 1941 ojciec ukrywał się w Suminie a ja nadal musiałem być łącznikiem. Oprócz przewożenia rozkazów, korespondencji, moim zadaniem było prowadzenie ewidencji samochodów i motocykli będących w posiadaniu Niemców na terenie powiatu. W czasie odpraw i szkolenia wojskowego, które odbywały się bardzo często, wraz z bratem byliśmy wyznaczani na czaty. W tych szkoleniach brało udział po kilkunastu żołnierzy. Na początku lipca 1942r. ojciec zostaje aresztowany i wywieziony do Drudziądza na gestapo. Po kilku dniach ojciec wrócił i po nawiązaniu kontaktów zorganizowano nam przerzut do Warszawy. 26 sierpnia 1942r. dotarliśmy do Nowego Dworu a nad ranem przekroczyliśmy most na Wiśle. Wręczono nam w Lipnie dowody na nazwiska Malinowscy. Po przyjeździe do Warszawy rodzina nasza musiała się ukrywać, ponieważ Niemcy wysłali za nami "kapusia", który miał nas odnaleźć. Organizacja ulokowała nas w miejscowości Kosut Leszczyńska a po pewnym czasie przeniesiono nas do W-wy na Pragę ul. Londyńska 10 gdzie ojcu dano pracę jako dozorca domu. Ja po skończeniu kursu

3/1/2

kierowcy, rozpocząłem pracę w warsztatach samochodowych firmy "Hanomag" na ulicy Szwedzkiej 2/4 na Pradze. Był to duży warsztat naprawczy samochodów wojskowych. W warsztacie tym moim majstrom był starszy pan który wiedział wszystko o naszej rodzinie. Przynosił prasę konspiracyjną a ja roznosiłem ją po halach. Z polecenia majstra prowadziłem akcję sabotażową, przez wsypywanie cukru do zbiorników samochodowych które szły na front wschodni. W dniu wybuchu powstania Warszawskiego, zostałem wysłany przez majstra do Brwinowa, z zadaniem doręczenia dokumentów pod wskazany adres p. Adamskich. Próby przedostania się ponownie do W-wy nie powiodły się. Wyjechałem do Grodziska Maz. i zamieszkałem u rodziny. Podjąłem pracę jako maszynista na kolejce wąskotorowej dowożąc buraki do cukrowni w Józefowie. W styczniu 1945r. po wkroczeniu wojsk do Grodziska pojechałem na Pragę do domu, rodziców nie zastałem. Ojciec został wcielony do wojska. Powróciłem do Jastrzębia. Dnia 2 marca 1945r. ojciec mój stał z pułkiem w Zgierzu k/Łodzi i przyjechał do Jastrzębia na jednodniową przepustkę. Zabrał mnie do Zgierza i załatwił z D-cą pułku przyjęcie mnie do 5-go zapas, p.p. kompania podoficerska. Po kilku dniach zostałem kierowcą dowódcy pułku. Pułk dotarł przez Poznań-Leszno-Wrocław pod Drezno skąd po kapitulacji niemieckiej został cofnięty do Biedruska k/Poznania, a następnie do Ostrowia Wielk. Ojciec zginął z rąk NKWD w sierpniu 1945r. a ja po odbyciu służby wojskowej w marcu 1947r. powróciłem do Jastrzębia. Młodszy mój brat Włodek brał udział w powstaniu Warszawskim i został wzięty do Austrii gdzie po wkroczeniu wojsk aljanckich wstąpił do Polskiej Armii na zachodzie Gen. Andersa. z Angli powrócił do domu. Ja, po powrocie do domu podjąłem pracę jako kierowca w przedsiębiorstwie Budowlanym w Lipnie, a od roku 1950 jako prac. umysłowy. Ożeniłem się w 1949r. mam żonę, dwie córki i syna. Od 1981r. po zawale przeszedłem na wcześniejszą emeryturę. Do ZBoWiD-u należałem od 25 lutego 1971r. nr. ewid. 5935 do roku ubiegłego. Obecnie jestem członkiem SZŻAK -koło w Lipnie .

Wiśniewski
.....
Wiśniewski Tadeusz

Lipno dnia 20 kwietnia 1991r.

3/1/3 (1)

Wiśniewskiego Tadeusza członka konspiracji Obwodu Lipno

Urodziłem się 4.01.1925r. w Łomży, syn Józefa i Marii s.d. Cis
gdzie mój ojciec był sierżantem WP. w 33 p.p. Sokoła powszechną zaszcze-
len w Łomży a po przyjeździe do Lipna od roku 1936 r. w Lipnie. W roku
szkolnym 38-39 uczęszczałem do gimnazjum w Wymyślinie. W 1966r. ukończy-
łem Zaoczne Technikum Ekonomiczne w Toruniu.

Na początku września 1939r. została zorganizowana Kompania Obrony
Warszawy którą to zorganizował mój ojciec, a w której to ja uczestniczy-
łem. Z tą kompanią przez Włocławek, dotarliśmy nad Bzurę pod Sochaczew
gdzie 18 września rozbiło nas lotnictwo niemieckie. Ja jako bardzo mło-
dy chłopiec ale w mundurze, dostałem się do niemieckiej niewoli i po
kilku dniach udało mi się uciec z konwoju w Gostyninie. Powróciłem
do Jastrzębia. Po kilku dniach wróciłem z niewoli także mój ojciec.

Na początku 1940r. zacząłem pracę jako uczeń w warsztacie samocho-
dowym u p. Kanieckiego W. w Lipnie. Do organizacji zostałem przyjęty i
przebieg akcjałem w dniu 6.01.1940r. Komendantowi Powiatowemu "Szczereba"
przyjechał pseud. "Maly" zostałem łącznikiem pomiędzy "Szczerebą" o niektó-
rymi członkami. Ukrywający się mój ojciec posługiwał się mną bardzo
często już od listopada 1939r. Po zajęciu warsztatu przez Niemca z Gdańska
ja pracowałem nadal. Od niego to dostałem bardzo dobry papier że pracuję
u niego i kiedy mi nie miency zatrzymywali ja okazywałem ten papier i
oni mnie przepuszczali. W ten sposób mogłem śmiało i odważnie pisać
wszelką korespondencję pomiędzy ukrywającymi się mój ojcem a sztabem orga-
nizacji. Bardzo często wyjeżdżałem z ojcem na spotkania z członkami orga-
nizacji - lasek w Ślōtppolu lub w Karnkowie. Na jezioro w Jarczewie
i Konotopiu gdzie współpracował z ojcem Bernard Piłatowski. W roku 1941
ojciec ukrywał się w Suminie a ja nadal musiałem być łącznikiem.
Oprócz przewożenia rozkazów, korespondencji, moim zadaniem było prze-
wiedzenie ewidencji samochodów i motocykli będących w posiadaniu Niemców
na terenie powiatu. W czasie odpraw i szkolenia wojskowego, które odby-
wały się bardzo często, wraz z bratem byliśmy wyznaczani na czaty. W tych
szkoleniach brałem udział po kilkunastu żołnierzom. Na początku lipca 1942r.
ojciec zostaje aresztowany i wywieziony do Brudziądza na gestapo. Po
kilku dniach ojciec wrócił i po nawiązaniu kontaktów zorganizowano nam
przerzut do Warszawy. 26 sierpnia 1942r. dotarliśmy do Nowego Dworu
a następnie przekroczyliśmy most na Wiśle. Wróciłem nam w Lipnie dowody
na nazwiska Malinowscy. Po przyjeździe do Warszawy rodzina nasza musiała
się ukrywać, ponieważ Niemcy wyszli za nami "kapusia", który miał nas
odnaleźć. Organizacja ulokowała nas w miejscowości Kosut Leszczynka
a po pewnym czasie przeniesiono nas do W-wy na Pragę ul. Londyńska 10
gdzie ojcu dano pracę jako dozorca domu. Ja po skończeniu kursu i

1/1/4 (2)

Odprawy te zabezpieczano są przez t.zw. osaty, t.j. przez wystawienie na drogach dojazdowych do Szumina żołnierzy. Łącznik "Mały" zatrudniony w lipcu w warsztacie samochodowym u Niemca jest bardzo często wykorzystywany w organizacji. W pracach rolanych "Szczerba" zatrudnia kilku pracowników, którzy muszą się ukrywać. Kontakt z rejonem Skępe prowadzony jest przez łączników z lipca "Małego", a ze Skępego - łącznika "Staszka" Kazimierza Trojanowskiego. W Skępe dla organizacji pracuje Czesław Lalicki pseud. "Stalonyk" u którego ukrywa się "Mały" - Szef Sztabu Grupy "Wazowski". Na początku w-cm lipca 1942 roku w czasie pełnienia obowiązków konspiracyjnych zostaje aresztowany "Szczerba". Udaje mu się uciec z rąk funkcjonariuszy Sandoza t.zw. "Sakry", który w pogoni za "Szczerbą" oddaje kilka strzałów. "Szczerba ucieka w kierunku kolonii niemieckiej Ograska. Tu Niemcy pracujący w polu donoszą kuzi i ujmują "Szczerbą" ukrywającego się w łyżach. Aresztowanego i skatęgo kańczuchami "Szczerbą" wnieśli do gestapo w Grudziądsu. "Szczerba" nikogo nie wydaje. Na początku sierpnia 1942 roku organizacja uświada "Szczerbie" ucieczkę z gestapo w Grudziądsu. "Szczerba" nawiązuje kontakt przez łączników z Os. Lalickim i przekazuje mu w formie karkowickim wszystkie dokumenty organizacji.

26 sierpnia 1942 roku "Szczerba" z żoną i synami Tadeuszem i Włodzisławem przy pomocy organizacji uciekają do Warszawy i otrzymują dokumenty na nazwisko Halinowsky. Przy przekazywaniu dokumentów organizacji obecny był Szef Sztabu "Kronok", a na czołach byli "Mały" i "Staszek". Ucieczka "Szczerby" i jego rodziny udała się. W dalszym ciągu jednak muszą się ukrywać bo Niemcy wykuli kapucie aby odnaleźć rodzinę Wiśniewskich. Na terenie Warszawy działalność "Szczerby" jest z ni bliżej nie znana. Później jest, że miał kontakt z Komendą Główną Armii Krajowej i dla niej pracował. Miał także kontakt z "Kazikiem" t.j. K. Koloran, który był wysłany z lipca przez "Szczerbą" do Warszawy - Komendy Głównej Armii Krajowej gdzie był osławkien "Kodywu". W 1944 roku mieszkając na Prudcu Wiśniewski zostaje wcielony do 5 - go Zapasowego Pułku Piechoty, z którym to pułkiem w stopniu podporucznika wojska Polskiego przez Bóbr - Poznań - Wrocław dochodzi pod Drezno. Tu po 9-tych maja 1945 roku zostaje z rozkazu dowódcy pułku na najętym - gospodarstwo rolne w woi Ulisdorf pod Bolosławem. Wiśniewskim interesuje się U.D. i NKWD za działalność przedwojenną i okupacyjną. W sierpniu 1945 roku Wiśniewskiego aresztuje NKWD. W czasie aresztowania zostaje ranny i wywieziony do Legnicy gdzie w/g pogłoszek zmarł. Były także inne pogłoski a mianowicie, że został wywieziony na Sybir.

"Mały" 7

5/1/5 (3)

kierowcy, rozpocząłem pracę w warsztatach samochodowych firmy "Hanomag" na ulicy Szwedzkiej 2/4 na Pradze. Był to duży warsztat naprawczy samochodów wojskowych. W warsztacie tym moim majtrem był starszy pan który wiedział wszystko o naszej rodzinie. Przynosił prasę konspiracyjną a ja roznosiłem ją po balach. Z polecenia majstra prowadziłem akcję sabotażową, przez wysypywanie cukru do zbiorników samochodowych które szły na front wschodni. W dniu wybuchu powstania Warszawskiego, zostałem wysłany przez majstra do Brwinowa, z zadaniem doręczenia dokumentów pod wskazany adres p. Adamskich. Próby przedostania się ponownie do W-wy nie powiodły się. Wyjechałem do Grodziska Maz. i zamieszkałem u rodziny. Podjąłem pracę jako maszynista na kolejce wąskotorowej dowożąc buraki do cukrowni w Józefowie. W styczniu 1945r. po wkroczeniu wojsk do Grodziska pojechałem na Pragę do domu, rodziców nie zastałem. Ojciec został wcielony do wojska. Powróciłem do Jastrzębia. Dnia 2 marca 1945r. ojciec mój stał z pułkiem w Żgierzu k/Lodzi i przyjechał do Jastrzębia na jednodniową przepustkę. Zabrał mnie do Żgierza i zakatwił z D-cą pułku przyjęcie mnie do 5-go zapas. p.p. kompania podoficerska. Po kilku dniach zostałem kierowcą dowódcy pułku. Pułk dotarł przez Poznań-Lesna-Wrocław pod Drezno okąd po kapitulacji niemieckiej został cofnięty do Biedruska k/Poznań, a następnie do Ostrowia Wielk. Ojciec zginął z rąk NKWD w sierpniu 1945r. a ja po odbyciu służby wojskowej w marcu 1947r. powróciłem do Jastrzębia. Młodszy mój brat Włodek brał udział w powstaniu Warszawskim i został wywieziony do Austrii gdzie po wkroczeniu wojsk aljanckich wstąpił do Polskiej Armii na zachodzie Gou. Andersa. z Anglii powrócił do domu. Ja, po powrocie do domu podjąłem pracę jako kierowca w przedsiębiorstwie budowlanym jaków Lipnie, a od roku 1990 jako prac. umysłowy. Ożeniłem się w 1949r. mam żonę, dwie córki i syna. Od 1981r. po zawale przeszedłem na wcześniejszą emeryturę. Do SBWiB-u należałem od 25 lutego 1971r. nr. ewid. 5935 do roku ubiegłego. Obecnie jestem członkiem SZSAK -koło w Lipnie .

M. Miśkiewicz
 Miśkiewicz Tadeusz

Lipno dnia 20 kwietnia 1991r.

Wiśniewskiego Tadeusza członka konspiracji Obwodu Lipno

Urodziłem się 4.01.1925r. w Łomży, syn Józefa i Marii zd. Cis
gdzie mój ojciec był sierżantem WP. w 33 p.p. Szkołą powszechną zaczę-
łem w Łomży a po przyjeździe do Lipna od roku 1936 x. w Lipnie. W roku
szkolnym 38-39 uczęszczałem do gimnazjum w Wymyślinie. W 1966r. ukończy-
łem Zaoczne Technikum Ekonomiczne w Toruniu.

Na początku września 1939r. została zorganizowana Kompania Obrony
Warszawy którą to zorganizował mój ojciec, a w której to ja uczestniczy-
łem. Z tą kompanią przez Włostawek, dotarliśmy nad Bzurę pod Sochaczew
gdzie 18 września rozbiło nas lotnictwo niemieckie. Ja jako bardzo mło-
dy chłopiec ale w mundurze, dostałem się do niemieckiej niewoli i po
kilku dniach udało mi się uciec z konwoju w Gostyninie. Powróciłem
do Jastrzębia. Po kilku dniach wrócił z niewoli także mój ojciec.

Na początku 1940r. zacząłem pracę jako uczeń w warsztacie samocho-
dowym u p. Kanieckiego W. w Lipnie. Do organizacji zostałem przyjęty i
przysięgę składałem w dniu 6.01.1940r. Komendantowi Powiatowemu "Szczerbka"
przyjeźdem pseud. "Mały" zostałem łącznikiem pomiędzy "Szczerbka" o niektó-
rymi członkami. Ukrywający się mój ojciec posługiwał się mną bardzo
często już od listopada 1939r. Po zajęciu warsztatu przez Niemca z Gdańska
ja pracowałem nadal. Od niego to dostałem bardzo dobry papier że pracuję
u niego i kiedy mnie Niemcy zatrzymywali ja okazywałem ten papier i
oni mnie przepuszczali. W ten sposób mogłem śmiało i odważnie przewozić
wszelką korespondencję pomiędzy ukrywającym się moim ojcem a Sztabem orga-
nizacji. Bardzo często wyjeżdżałem z ojcem na spotkania z członkami orga-
nizacji, np. przykład - lasek w Ślōtppolu lub w Karnkowie, Na jezioro w Jarczewku
i Konotopiu gdzie współpracował z ojcem Bernard Piłatowski. W roku 1941
ojciec ukrywał się w Suminie a ja nadal musiałem być łącznikiem.
Oprócz przewożenia rozkazów, korespondencji, moim zadaniem było prze-
wózienie ewidencji samochodów i motocykli będących w posiadaniu Niemców
na terenie powiatu. W czasie odpraw i szkoleń wojskowych, które odby-
wały się bardzo często, wraz z bratem byliśmy wyznaczani na czaty. W tych
szkoleniach brało udział po kilkunastu żołnierzy. Na początku lipca 1942r.
ojciec zostaje aresztowany i wywieziony do Brudziądza na gestapo. Po
kilku dniach ojciec wrócił i po nawiązaniu kontaktów zorganizowano nam
przerzut do Warszawy. 26 sierpnia 1942r. dotarliśmy do Nowego Dworu
a nad ranem przekroczyliśmy most na Wiśle. Wręczono nam w Lipnie dowody
na nazwiska Malinowscy. Po przyjeździe do Warszawy rodzina nasza musiała
się ukrywać, ponieważ Niemcy wyszali za nami "kapusia", który miał nas
odnaleźć. Organizacja ulokowała nas w miejscowości Kosut Leszczyńska
a po pewnym czasie przeniesiono nas do W-wy na Pragę ul. Londyńska 10
gdzie ojcu dano pracę jako dozorca domu. Ja po skończeniu kursu ~~1942~~

2/-

3/1/7

Odprawy te zabezpieczano są przez t.n.w. osaty, t.j. przez wystawienie na drogach dojazdowych do Sumina żołnierzy. Łącznik "Mały" zatrudniony w Lipnie w charakterze pomocniczym u Niemca jest bardzo często wykorzystywany w organizacji. W przesłach relacjach "Szczereba" zatrudnia kilka pracowników, którzy muszą się ukrywać. Kontakt z rejonem Skępe prowadzony jest przez łączników z Lipna "Ważego", a ze Skępego - łącznika "Stasiek" Inżyniera Trojanowskiego. W Skępe dla organizacji pracuje Czesław Lulicki pseud. "Staszyk" u którego ukrywa się "Kmita" - Szef Sztabu Ciągła "Wazowski". Na początku marca 1942 roku w czasie pełnienia obowiązków konspiracyjnych zostaje aresztowany "Szczereba". Udało mu się uciec z rąk żołnierzy bandy t.n.w. "Sakry", który w pogoni za "Szczerebą" oddaje kilka strzałów. "Szczereba" ucieka w kierunku kolonii niemieckiej Ogrzeska. Tu Niemcy pracujący w polu dosiadają kuni i ujmują "Szczerebą" ukrywającego się w sycach. Aresztowanego i martwego zastrzelonego "Szczerebą" wnieśli do gestapo w Grudziądu. "Szczereba" nikogo nie wydał. Na początku sierpnia 1942 roku organizacja ułatwia "Szczerebie" ucieczkę z gestapo w Grudziądu. "Szczereba" nawiązuje kontakt przez łączników z Ca. Lulickim i przekazuje mu w lesie Karakowickim wszystkie dokumenty organizacji.

26 sierpnia 1942 roku "Szczereba" z żoną i synami Taduszcem i Włodzisławem przy pomocy organizacji uciekają do Warosawy i otrzymują dokumenty na nazwisko Włodzisław. Przy przekazywaniu dokumentów organizacji obecny był Szef Sztabu "Broniek", a na czatach byli "Mały" i "Stasiek". Ucieczka "Szczereby" i jego rodziny udało się. W dalszym ciągu jednak muszą się ukrywać do Niemcy wyjechali kapusia aby odnalazł rodzinę Włodzisławskich. Na terenie Warosawy działalność "Szczereby" jest bliżej nie znana. Fakt jest, że miał kontakt z Komendą Główną Armii Krajowej i dla niej pracował. Miał także kontakt z "Kasikiem" t.j. K. Kalcem, który był wysłany z Lipna przez "Szczerebą" do Warosawy - Komendy Główny Armii Krajowej gdzie był członekiem "Kodywu". W 1944 roku mieszkając na Pradol Włodzisławski zostaje wcielony do 5 - go Zapasowego Pułku Piechoty, z którym to pułkiem w stopniu podporucznika Wojska Polskiego przeszedł - Poznań - Wrocław dochodzi pod Dreźnie. Tu po 9-tych maja 1945 roku zostaje z rodziną dowódcy pułku na majątku - gospodarstwo rolne w wsi Ulendorf pod Bolocławcem. Włodzisławski interesuje się U.D. i NKWD za działalność przedwojenną i okupacyjną. W sierpniu 1945 roku Włodzisławskiego aresztuje NKWD. W czasie aresztowania zostaje ranny i wywieziony do Legnicy gdzie w/c pogłoszek zmarł. Były także inne pogłoski o śmierci, że został wywieziony na Sybir.

"Mały"

3/11/8

kierowcy, rozpocząłem pracę w warsztatach samochodowych firmy "Hanomag" na ulicy Szwedzkiej 2/4 na Pradze. Był to duży warsztat naprawczy samochodów wojskowych. W warsztacie tym moim majtrem był starszy pan który wiedział wszystko o naszej rodzinie. Przynosił prasę konspiracyjną a ja roznosiłem ją po halach. Z polecenia majstra prowadziłem akcję sabotażową, przez wypywanie cukru do zbiorników samochodowych które szły na front wschodni. W dniu wybuchu powstania Warszawskiego, zostałem wysłany przez majstra do Brwinowa, z zadaniem skrócenia dokumentów pod wskazany adres p. Adamskich. Próby przedostania się ponownie do K-wy nie powiodły się. Wyjechałem do Grodziska Maz. i zamieszkałem u rodzinie. Podjąłem pracę jako maszynista na kolejce wąskotorowej dowożąc buraki do cukrowni w Józefowie. W styczniu 1945r. po wkroczeniu wojsk do Grodziska pojechałem na Pragę do domu, rodziców nie zastałem. Ojciec został wcielony do wojska. Powróciłem do Jastrzębia. Dnia 2 marca 1945r. ojciec mój stał z pułkiem w Łgierzu k/Łodzi i przyjechał do Jastrzębia na jednodniową przepustkę. Zabrał mnie do Łgierza i zakatwił z D-cą pułku przyjęcie mnie do 5-go zapas. p.p. kompanii podoficerskiej. Po kilku dniach zostałem kierowcą dowódcy pułku. Pułk dotarł przez Poznań - Leszno - Wrocław pod Drezno skąd po kapitulacji niemieckiej został cofnięty do Biedruska k/Poznań, a następnie do Ostrowia Wielk. Ojciec zginął z rąk NKWD w sierpniu 1945r. a ja po odbyciu służby wojskowej w marcu 1947r. powróciłem do Jastrzębia. Młodszy mój brat Włodek brał udział w powstaniu Warszawskim i został wywieziony do Austrii gdzie po wkroczeniu wojsk aljanckich wstąpił do Polskiej Armii na zachodzie Górn. Andersz. z Anglii powrócił do domu. Ja, po powrocie do domu podjąłem pracę jako kierowca w przedsiębiorstwie Budowlanym Zakrzew Lipnie, a od roku 1950 jako prac. umysłowy. Ożeniłem się w 1949r. mam żonę, dwie córki i syna. Od 1981r. po zawale przeszedłem na wcześniejszą emeryturę. Do ZBoWiD-u należałem od 25 lutego 1971r. nr. ewid. 5935 do roku ubiegłego. Obecnie jestem członkiem SZŻAK -koło w Lipnie .

M. Misiński
.....
Misiński Tadeusz

Lipno dnia 20 kwietnia 1991r.

Wiśniewski Tadeusz
87-600 LIPNO
ul. Sierakowskiego 18
tel. 25-43 Lipno

Zyciorys.

Urodziłem się 4.01.1925 r. w Łomży syn Józefa i Marii Cis gdzie mój ojciec był zawodowym podoficerem w stopniu sierżanta w 33 p.p. Szkołę powszechną zacząłem w Łomży a po przyjeździe do Lipna od roku 1936 w Lipnie. W roku szkolnym 1938-39 uczęszczałem do gimnazjum w Wymyślinie. W roku 1966 ukończyłem Zaoczne Technikum Ekonomiczne w Toruniu. Na początku września 1939 r. została zorganizowana w Lipnie Kompania Obrony Warszawy, którą to zorganizował mój ojciec. Powstała ona z ochotników nie wcielonych do wojska oraz z Przysposobienia Wojskowego Gimnazjum i Strzelca. Z tą Kompanią po wymarszu z Lipna i umundurowaniu nas w szkole nad Wisłą we Włocławku, dotarliśmy pod Sochaczew gdzie nad Bzurą w dniu 18 września Niemcy nas rozbili. Ja dostałem się do niewoli i po kilku dniach udało mi się uciec z konwoju w Gostyninie. Wróciłem do domu w Jastrzębiu a po kilku dniach uciekłem z niewoli ojciec i też przyjechał do domu w Jastrzębiu. Ojciec mój musiał się ukrywać bo już następnego dnia po jego powrocie przyszli Niemcy po ojca. Na początku 1940 r. zacząłem pracę jako uczeń w warsztacie samochodowym pana Kanieckiego, które to warsztaty zabrał niemiec z Gdańska. Ja pracowałem nadal aż do sierpnia 1942 r. W listopadzie 1939 r. ojciec mój zaczął szukać kontaktów z organizacją podziemną i zawiązał ją w Lipnie. Ojciec został Komendantem Powiatowym PCZ-ZWZ a następnie AK na obszar powiatu i miasta Lipna i działał pod pseudonimem "Szczerba" Ja do organizacji zostałem przyjęty na początku jej powstania i przybrałem pseudonim "Mały". Przysięgę składałem dowódcy SZCzerbie ~~xx~~ w raz z kilkoma członkami w dniu 6 stycznia 1940 r. w Jastrzębiu. Ojciec zmuszony był do zmiany miejsca ukrywania się. Ukrywał się w Lipnie przy ul. Mickiewicza. Po wyjeździe ojca do Sumina gdzie ukrywał się w Plebanii a pracował jako brygadzysta w pracach melioracyjnych majątku Sumin. Ja zostałem Łącznikiem pomiędzy Komendantem AK a zastępcą dowódcy J. Sadowskim ps. "Zagończyk" oraz B. Chojnickim ps. "Odważny" w Lipnie. Moim zadaniem było odbieranie poczty i przewożenie jej do Sumina i odwrotnie oraz prowadzenie ewidencji i adresów posiadaczy samochodów i motocykli na terenie powiatu Lipno. Poczty i gazetki "Iskra Wolności" przywoził kurier z Mińska Mazowieckiego. W czasie odpraw, które odbywały się w Lipnie, Suminie, Jastrzębiu i w lesie Karnkowskim w raz z bratem wyznaczeni byliśmy na

11/11/10

twz."czaty". W odprawach tych brało udział po kilkunastu członków organizacji AK. Na początku sierpnia 1942 ojciec został aresztowany i wywieziony do Grudziądza na gestapo. Po kilku dniach ojciec wrócił i po nawiązaniu kontaktu z Warszawą zorganizowano nam przerzut do Warszawy. 26 sierpnia dojechaliśmy do Nowego Dworu a nad ranem przkroczyliśmy przejście mostem na Wiśle do Generalnej Guberni. Wręczono nam dokumenty na nazwiska Malinowscy. Po przyjeździe do Warszawy rodzina nasza musiała ukrywać się ponieważ z Lipna wysłali Niemcy swojego "kapusia", który miał nas odnaleźć. Organizacja przerzuciła nas do miejscowości Kosut-Leszczynka gm. Łazy, a następnie z powrotem do Warszawy na Saską Kępę ul. Łódzka 10 gdzie ojciec został zatrudniony jako woźny. Ja rozpocząłem pracę w warsztatach samochodowych "Hanomag" przy ul. Szwedzkiej 2/4. W warsztacie miałem opiekuna majstra (nazwiska dokładnie nie pamiętam), który wiedział wszystko o naszej rodzinie. Przynosił gazetki a ja roznosiłem je po hali. Prowadziłem akcję sabotażową przez wsypywanie cukru do zbiorników samochodowych, które szły na front wschodni. W dniu wybuchu powstania warszawskiego zostałem wysłany przez majstra do Brwinowa. Nie mając możliwości powrotu do Warszawy pojechałem do Grodziska i pracowałem jako maszynista kolejki dowożącej buraki do cukrowni "Józefów". Po wyzwoleniu Grodziska przez Wojsko Polskie pojechałem do Warszawy. Ojca nie zastałem - zastał wcielony do wojska. Powróciłem do Jastrzębia. Dnia 2 marca 1945 r. ojciec stał z pułkiem w Zgierzu koło Łodzi. Po otrzymaniu przepustki przyjechał do Jastrzębia i zabrał mnie ze sobą. Zostałem przyjęty do 5-go p.p. kompania podoficerska. Zostałem kierowcą zastępcy dowódcy pułku a później dowódcy pułku. Pułk dotarł przez Poznań- Leszno-Wrocław pod Drezno a po maju został cofnięty do Biedruska a następnie do Ostrowia Wlkp. Po powrocie z wojska w 1947 r. pracowałem jako kierowca w Przedsiębiorstwie Budowlanym a następnie od 1950 r. jako pracownik umysłowy. Ożeniłem się w roku 1949. Mam żonę, dwie córki i syna. Od roku 1981 jestem na wcześniejszej emeryturze. Do Zbowidu zostałem przyjęty 25 lutego 1971 r. nr. ew. 5935

Malinowski

1/2. Dokument - Wiśniewski Tadeusz:

1. Leg. Ł. Do W i D nr 0361436, kserokop.
oryg.

k. 1 s. 1

2. „Oświadczenie świadka” Bolesława
Chojmickiego z 10.03.1990, kserokop.
mpis.

k. 1 s. 2

3. „Oświadczenie świadka” Józefa
Sadowskiego z 12.03.1990, kserokop.
mpis.

k. 1 s. 3

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w **wo Włocławku**

LEGITYMACJA NR Wydawać do
przejeżdżających
PKP i PKM
wo Włocławku

0361436

podpis posiadacza legitymacji

Hiszniński

Nazwisko

Tageusz

Imiona

Józef i Maria

Imiona rodziców

4.01.1925 *Łomża*

Data i miejsce urodzenia

jest

KOMBATANTEM

uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
Ust. Nr 16, poz. 122)

4.05.1984

data wystawienia

Hłora

podpis

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ

Okresy od	do	wyszczególnienie
<i>20.11.03</i>	<i>1945</i>	<i>Wstąpienie do Armii Krajowej</i>

łącznie lat *1* miesięcy *4*

Hłora

podpis

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ
(Uzupełnienia)

Okresy od	do	wyszczególnienie
<i>21.05</i>	<i>22.05</i>	<i>RO Armia Krajowa</i>
<i>1940</i>	<i>1942</i>	<i>Łucyński Batalion Pancerny</i>
<i>09.03</i>	<i>29.05</i>	<i>Łucyński Batalion Pancerny</i>
<i>1945</i>	<i>1945</i>	<i>Łucyński Batalion Pancerny</i>

łącznie lat *2 2* miesięcy *8 10*

Hłora

podpis

1/12/2

Chojnicki Bolesław . . . . .
pseud. "Odważny"
pl. Tosiąć Ięcia 19 m 3
(Nazwisko, imię, pseudonim
i adres oświadczającego)

Golub-Dodrzyń dnia 10. marca 1990r.

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (Armi Krajowej, Szarych Szeregów, BCH lub innych organizacji afiliowanych przy AK (od - do) P.O.Z., Z.W.Z., a następnie A.K. na terenie miasta i byłego powiatu lipnowskiego do dnia 28.12.1943r.

świadomy(a) odpowiedzialności karnej za prawdziwość podanych przeze mnie niżej faktów

Oświadczam

Ob. Wiśniewski Tadeusz . . . . . syn (córka) . Józefa i Mari z d. Cis urodzony(a) dnia 4.01. . . . . 1925. . . . . r. w . . . . . Łomży . . . . . jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić organizację konspiracyjną oraz okoliczności w których świadek zetknął się z otrzymującym(a) oświadczenie i okres od-do) . . . . . uczestnik P.O.Z. i Z.W.Z. a następnie A.K. na terenie miasta i byłego powiatu Lipnowskiego, był łącznikiem pomiędzy Kom. Pow. "Szczurba" a mba t.j. od powstania P.O.Z. do dnia 26. sierpnia 1942r

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim . . . "Mały" . . . . . i pełnił(a) funkcje - brał(a) udział (opisać przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem, pełnioną funkcję, stopień wojskowy w jakim był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach itp. w czasie od - do) . . . Listopad 1939. r. do 26. sierpnia 1942r. był łącznikiem pomiędzy Kom. Pow. A.K. pseud. "Szczurba" ukrywającym się a członkami A.K. na terenie miasta i powiatu lipnowskiego t.j. Zagończykiem, Odważnym, Szturm, Stańczykiem, Iskrą i Rej. Czesławice. Przewoził broszury gazetki "Iskry Wolności) rozkazy, mapy, i t.p.

Własnoręczność podpisu
stwierdza się
ZWIAZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
Kole Główny
87-600 Lipno

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
Bolesław Chojnicki st. Szerelec
(imię, nazwisko, stopień wojskowy)

1/2/3

Sadowski Józef ps "Zagończyk"

Warszawa, ul. Chodecka 15 m. 64. Warszawa... dnia 12.03.1990. r.

(Nazwisko, imię, pseudonim
i adres oświadczającego)

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (Armi Krajowej, ~~Szarych Szeregów BCh~~
lub innych organizacji afiliowanych przy AK (od - do)
Od 1940 r. Polska Organizacja Zbrojna, Od XII 1942 Armia krajowa
Od 5 maja 1945 r. do 6 maja 1945 r. Obozy koncentracyjne Maut-
hausen, Gross-Raming, San-Volentyn Ebensee;.....
świadomy(a) odpowiedzialności karnej za prawdziwość poda-
nych przeze mnie niżej faktów

Oświadczam

Ob. Wiśniewski, Władysław..... syn (córka) Józef.....
urodzony(a) dnia 4.01. .... 1925... r. w Łonży.....
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić
organizacje konspiracyjna oraz okoliczności w których świad-
dek zetknął się z otrzymującym(a) oświadczenie i okres od-do)
Od 1940 r. Polska Organizacja Zbrojna - Armia Krajowa do ..
28 lipca 1942 r. Jest mi znany osobiście. Był ze mną w kon-
tacie służbowym przez w/w okres.....

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Mały"
i pełnił(a) funkcje - brał(a) udział (opisać przebieg służby i dzia-
łalności w czasie walki z okupantem, pełnioną funkcję, stopień
wojskowy w jakim był(a) oddziałach, grupach, placówkach,
pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach
bojowych i innych, w jakich miejscowościach itp. w czasie
od - do) Od początku 1940 r. Organizacja Zbrojna - Armia Krajo-
wa na terenie powiatu lipnowskiego. Pełnił funkcję łączni-
ka Komendy Powiatowej Polskiej Organizacji Zbrojnej, Komen-
dy Okręgu III Mazowsze. Zagrożony aresztowaniem przez gesta-
po całej swej rodziny musiał zbiec.

**ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ODDZIAŁ WARSZAWA-ZOLIBÓRZ
KOŁO Nr 3**

Warszawa, ul. Marymoncka 3
Własnoręczność podpisu
stwierdza **prezes**
Kazimierz Karolak

Józef Sadowski

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
Józef Sadowski. Kpt.....
(imię, nazwisko, stopień wojskowy)
Komendant Obwodu AK Lipno.

1/3. Inne materiały dokumentacyjne:

Wiśniewski Tadeusz:

1. Deklaracja uczestnictwa w
Stow. Żoł. A K z 15.03.1990r.,
kserokop. oryg.

k. 1 s. 1-2

oprac

1/3/1

W-16

Okręg Pomorski Koło Środowisko Włocławek

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuje się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

data 15 marca 1990 Tadeusz Wiśniewski /imię i nazwisko/

[Signature] /podpis/

adres 87-600 Lipno ul. Sierakowskiego 18 telefon 25-43

ARKUSZ EWIDENCYJNY

- 1. Nazwisko i imię WISNIEWSKI TADEUSZ /literami drukowanymi /
2. Dla mężatek nazwisko panienskie
3. Data i miejsce urodzenia 4 stycznia 1925r. Łomża
4. Imiona rodziców Jozef i Maria z domu Cis
5. Pseudonimy M A E Y
6. Data wstapienia do: a. SZP b. ZWZ-AK listopad 1939 r. c. Organizacje scalone, podporzadkowane, wspoldzialajace
7. Przydzial organizacyjny Łacznik D-cy Pow. A.K. pseud. "Szczerba" a Z-ca D-cy pseud. Zagończyk oraz Innymi członkami A.K. na terenie miasta i powiatu Lipnowskiego (Skepe, Wielgie, Tzebiegoszcz) /np: okreg, inspektorat, obwod, rejon, placowka, oddzial, pluton, kompania, batalion, pulk, brygada, dywizja lub inny rodzaj dzialalnosci/
8. Odznaczenia uzyskane w AK nie posiadam
/nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane/

- 9. Inne odznaczenia W.P. (1) Nr. leg. 200490. 7.12.46r. Medal Zwycięstwa i Wolności (2) leg. 186000. zdn. 3.03.47r. Odznaka Grunwaldzka. (3) Nr. 054193 z dn. 3.03.47r. Medal za Odrę, Nysę, Byłtyk. (4) nr. 0462660 z dn. 3.03.47r. Medal za Zwycięstwo nad Niemcami (5) nr. 76028 z dn. 5.72, Za Berlin
- 10. Przebieg służby /czas, okres, nazwa, funkcja/:
  - a. do 1939r. Wrzesień 1939r. Kompania Obrony W-wy powstała z..... ochotników., Przynależenie Wojskowego i. "Strzelca".....
  - b. ~~SZF~~, ZWZ-AK. od listopada 1939r.....
  - c. P.S.Z. na Zachodzie.....
- 11. Karta Kombatantska /nr, data wystawienia, przez kogo wydana/ Nr. 0361436 z dn. 4.5.1984r. Z.B.o.W.iD. Zaезд. woj. Włocławek.....
- 12. Represjonowany /rodzaj/:
  - a. 1.09.1939r. - 15.1.1945r. 26 sierpnia 1942r. ucieczka przed.... aresztowaniem do... Cen. Guberni. U-wa.....
  - b. Po 15.01.1945r..... nie.....

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem *Liżnowski*

KOMISJA WERYFIKACYJNA
AK

KOMISJA WERYFIKACYJNA .....
Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadane do uzyskania uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej
..... 26.11.1990

Nazwisko i imię 1. *Krzysztof Żurak* /miejscowość, data/
pseudonim 2. *Wł. Lisowski*
3. *Henryk Lisowski*

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej .....
20w 25.04.1990

ZARZĄD OKRĘGU
Nazwisko i imię 1. *J. Cyr*
pseudonim 2. *L. Kudarski*
3. *R. Grednyś*

y

II. Materiały uzupełniające relację -
- Wiśniewski Tadeusz:

1. Kłepsydra - inf. o śmierci T. Wiśniewskiego,
Kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. M. Ojczyk, biogram „Wiśniewski Tadeusz”,
[w:] Słow. biogr. kompr. pomorskiej 1939-1945,
Toruń 2001, 2.5, s. 147-148, kserokop. k. 1 s. 2

W dniu 24 listopada 1993r. zmarł w wieku 68 lat

Ś P

**TADEUSZ
WISNIEWSKI**

Był prezes Koła Armii Krajowej w Lipnie,
żołnierz Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej,
żołnierz 10 p.p. w Ostrowiu Wielkopolskim.

Uhonorowany wieloma odznaczeniami wojskowymi oraz
Krzyżem Armii Krajowej.

Pogrzeb odbędzie się na miejscowym cmentarzu po Mszy Św.
odprawionej 27 listopada o godz. 13.00 w kościele pod wezw.
Wniebowzięcia N.M.P. w Lipnie

Koledzy z Koła Armii Krajowej w Lipnie
Cześć Jego Pamięci

Wiśniewski Tadeusz ps. „Mały”, przybr. nazw. Malinowski (1925–1993), żołnierz Insp. AK Włocławek.

Urodzony 4 I 1925 r. w Łomży; syn Józefa sierżanta WP i Marii z d. Cis. Szkołę powszechną ukończył w Lipnie w 1936 r. Kontynuował naukę w gimnazjum w Wymyślinie.

Gdy wybuchła wojna, jako młody chłopiec w mundurze, szedł z oddziałem zorganizowanym przez ojca na pomoc Warszawie. Pod Sochaczewem 18 września jego oddział został rozbity i dostał się do niewoli niemieckiej. Po kilku dniach uciekł z konwoju w Gostyninie i powrócił do Jastrzębia. Na początku 1940 r. rozpoczął pracę jako uczeń w warsztacie samochodowym w Lipnie u W. Kanieckiego. Dn. 6 I 1940 r. został zaprzysiężony do Polskiej Organizacji Zbrojnej „Znak” przez swego ojca Józefa Wiśniewskiego ps. „Szczurba”, który był kmdt. tej organizacji. Na początku 1942 r. POZ „Znak” scaliła się z ZWZ–AK. Jako łącznik i kurier J. Wiśniewskiego, utrzymywał kontakt z dowódcami placówek w powiecie lipnowskim. Prowadził wywiad gospodarczy, m.in. wykonał ewidencję samochodów i motocykli będących w posiadaniu Niemców. Po aresztowaniu ojca i jego ucieczce z więzienia w sierpniu 1942 r. razem z rodzicami i rodzeństwem, jako Malinowski, zamieszkał w Warszawie przy ul. Londyńskiej 10 (na Pradze). Tam pracował w warsztatach samochodowych „Hanomag” przy ul. Szwedzkiej 2/4. Prowadził akcję sabotażową i był kolporterem gazetek konspiracyjnych. W Powstaniu Warszawskim nie uczestniczył, gdyż w chwili wybuchu znalazł się poza Warszawą, nie mając możliwości powrotu. Po przejściu frontu Armii Czerwonej powrócił do Jastrzębia, gdzie 2 III 1945 r. spotkał się z ojcem, który w tym czasie przebywał na przepustce w stop. por. WP. Ojciec zabrał go do Zgierza k. Łodzi do 5 zapasowego pp, w którym służył. W ww. pułku odbył służbę wojskową, będąc kierowcą dowódcy pułku. Po powrocie z wojska od 1947 r. pracował jako kierowca w przedsiębiorstwie budowlanym w Lipnie. W 1950 r. otrzymał stanowisko pracownika umysłowego. W 1966 r. ukończył w systemie zaocznym Technikum Ekonomiczne w Toruniu. W 1981 r. przeszedł na emeryturę.

Stow. biogr. konsp. pomorskiej 1939-1945, Tom 1, s. 5

Zmarł 24 XI 1993 r. w Lipnie i tu został pochowany na cmentarzu parafialnym.

W 1949 r. ożenił się z Wiesławą Nierychlewską, z którą miał dwie córki Grażynę i Mirosławę oraz syna Mieczysława.

Został odznaczony Krzyżem Armii Krajowej i Medalem Wojska.

Jego ojciec Józef Wiśniewski ps. „Szczurba” kmdt POZ „Znak”, żołnierz AK, oficer LWP, poszukiwany przez UB i NKWD, w sierpniu 1945 r. został w Ulisdorg zatrzymany przez NKWD. Podczas aresztowania ciężko ranny i skierowany do radzieckiego szpitala wojskowego w Legnicy. Tam prawdopodobnie zmarł 26 VIII 1945 r.

Matka Tadeusza Wiśniewskiego, Maria Wiśniewska i jego brat Włodzimierz oraz siostra Halina byli zaprzysiężonymi przez Józefa Wiśniewskiego członkami POZ i żołnierzami ZWZ–AK, pełnili funkcję łączników i kolporterów.

APAK, T.: Luliński C., Wiśniewska H., Wiśniewski J., Wiśniewski T.; Spuścizna Drzewieckiego W., II, s. 98, IV, s. 11, 12; Golon M., *Żołnierze Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej deportowani przez NKWD do ZSRR w 1945 r.*, w: *AK na Pomorzu...*, s. 169; Gózdź Z., *Niepospolici ludzie Lipna i okolic*, Lipno 1995, s. 42–43; *St. Biogr...*; tenże, *W cieniu wojny i okupacji. Ziemia Dobrzyńska w latach 1939–1945*, Rypin 1995, passim; Krajewski M., Suszyński S., *Działalność POZ „Znak” i ZWZ–AK na Ziemi Dobrzyńskiej w latach 1939–1945*, *Przegląd Historyczny LXXI*, 1980, s. 775–779; *St. konsp. pom...*, cz. 2.

Michał Ojczyk

III/3. Materiały dotyczące okresu okupacji: Wiśniewski Tadeusz:

1. Notatki - mesażka i pseudonimowy członkowi AK 1940 r., rękop. k. 1 s. 1
2. Wykaz żołnierzy konspiracji Obw. Lipno AK sporządzony przez T. Wiśniewskiego, rękopis oryg. k. 1 s. 2
3. Informacja T. Wiśniewskiego -
- powstanie organizacji do walki z okupantem niemieckim na terenie miasta i pow. lipnowskiego, rękopis oryg. k. 2 s. 3-4
4. art. Ł. Górci, Tragedia w Włoszowcu, Gazeta Lipnowska, nr 2 1992, oryg. k. 1 s. 5

Wazwiskai ps. cztoukova A.K. 1940r.

1) Stanislaw Kilanowski ^{11/3/1}
ps. "Okai" - Trobiegoszcz

2) Jozef Wathowski - ps. "Bojan"
2 Ripna -

3) St. Leszczyński ps. "Wgr"
Lipno - Koszary -

4) Taruowski Roman ps.
"Pawek" - kierowca -

5) Marciukowski Maksymilian
ps. "Szary" - Szotyga
Trobiegoszcz -

6) Marciukowski Franciszek
ps. "Obea" - Trobiegoszcz -
(autor)

Wykaz żołnierzy konspiracji Obwodu Lipno A.K.

1. Wiśniewski Józef	Pseud.	"Szczerba"	I-szy	kom. POZ. ZWZ. AK
2. Sadowski Józef	"	"Zagończyk"	kom. rej. I-go	Obwód Lipno
3. Chojnicki Bolesław	"	"Broniek 2"	Szef Stabu	" Lipno
4. Sawicki Józef	"	"Sowa"	kom. rej. II-go	Fabianki
5. Narczewski Lubomir	"	"Młot"	" "	III-go Skępe
6. Fryczkie	"	"Orzeł"	" "	IV-go Dobrzyń N/wisłą
7. Zarębski Edward	"	"Zręb"	" "	V -tego Kikół
8. Swierczyński Czesław	"	"Anturium"	" "	VI -go Wielgie
9. Lipiński Stanisław	"	"Stryj"	" "	VII-go Dobrzejewice
10. Jagliński Bronisław	"	"Wujek"	" "	VIII-go Chrostkowo
11. Watkowski Józef	"	"Bajan"	" "	plut. Wywiadu i kotrwyw. Lipno
12. Majewski Julian	"	Fabiusz"	" "	sanitarnego
13. Buczyński	"	"Karburator"	" "	samochodowego
14. Tarnowski Roman	"	"Pancerz"	" "	p. Pancernego
15. Kaczorowski Henryk	"	"Iskra"	" "	Łączności
16. Kolasiński	"	"Żak"	" "	pionierów
17. Jaroszyński	"	"Stalowy"	" "	kwaterymistrzostwa
18. Giblewski Saturnin	"	"Szturm"	" "	szef biura adm. Obwodu Lipno
19. Zalewski Antoni	"	"Grab"	" "	Łącznik kom. ZWZ.
20. Marcinkowska Franciszka	"	"Obca"	" "	Łącznik i tłumacz j. angielskiego
21. Kilanowski Stanisław	"	"Okon"	" "	d-ca plut. Jastrzębie
22. Leszczyński Stanisław	"	"Waż"	" "	"
23. Marcinkowski Maksym.	"	"Szary"	" "	żołnierz iwywiad, prac. magazyny woj
24. Wiśniewski Tadeusz	"	"Mały"	" "	Łącznik, kom. Obwodu-Lipno
25. Dunajski Leon	"	"Duda"	" "	"
26. Drzewiecki Stanisław	"	"Sławunia"	" "	d-ca komp. Lipno
27. Kieler Kazimierz	"	"Kazik"	" "	żołnierz iwywiadowca podch. W-wa
28. Błaszczyk Antoni	"	"Sikkiera"	" "	kom-plac, Kłokock
29. Luliński Czesław	"	"Stańczyk"	" "	kier. wydz. wywiadu Skępe
30. Klementowicz Julian	"	"Kamień"	" "	wywiad-Lipno
31. Wojciechowski Kazimierz	"	" "	" "	komplac. Karnkowo
32. Leszczyński Marian	"	"Goździk"	" "	komplac. Kikół
33. Trojanowski Kazimierz	"	"Staszek"	" "	Łącznik i wywiadowca-rej. Skępe
34. Szulczyński Jgnacy	"	"Dąb"	" "	"
35. Orszyłowicz Michał	"	"Wilk"	" "	"
36. Rynkowski Izidor	"	"Dudek"	" "	"
37. Wysocka Aleksandra	"	"Strzała"	" "	Łącznik
38. Politowska Halina	"	"Helena"	" "	"
39. Skrzypiński Władysław	"	"Wisła"	" "	Rej. IV-ty Dobrzyń
40. Remlań Andrzej	"	"Zygmunt"	" "	"
41. Witecki Wiesław	"	"Bary"	" "	"
42. Giblewski Zdzisław	"	"Zryw"	" "	żołnierz prac. magazynów niemieck
43. Pniewski Wacław	"	"Wydra"	" "	" i Łącznik plut i Obwodu
44. Tucholski Kazimierz	"	"Tyłpusik!"	" "	" d-ca drużyny-kapr. WP
45. Sztolcman Władysław	"	"Grab"	" "	"
46. Ciesielski Kazimierz	"	"Prawda"	" "	plut. Łączności
47. Witecki Janusz	"	"Dan"	" "	wywiadowca i fotograf
48. Kamiński Jan	"	"Kamień"	" "	d-ca plut.
49. Wichrowski Antoni	"	"Szczygieł"	" "	"
50. Wiśniewska Helena	"	"Konieczynka"	" "	"
51. Krasowski Mieczysław	"	"Wanda"	" "	kurier kom. i Obwodu Lipno
52. Szczepankowski Bronisław	"	"Gruz"	" "	żołnierz rej Wielgie
53. Janowicz Jan	"	"Lis"	" "	" "
54. Janowicz Józef	"	"Martwy"	" "	" "
55. Kamiński Roman	"	"Torpeda"	" "	" "
56. Kalinowski Czesław	"	"Wolny"	" "	rej. Kikół
57. Słaboszewski Roman	"	"Wierny"	" "	" "
58. Jagliński Roman	"	"Burza"	" "	wywiadowca
59. Slufiński Władysław	"	"Bzura"	" "	Łącznik
60. Lewandowski Jan	"	"Pług"	" "	"
61. Rynkowski	"	"Dudek"	" "	"
62. Rybicki Jan	"	"Lech"	" "	rej. Kikół

-2-

P. 02 ZW 2 1940
11/13/13

Powstanie organizacji do walki z okupantem niemieckim
na terenie miasta i powiatu lipnowskiego.

Po klęsce kampani wrześniowej w 1939r. już w miesiącu listopadzie powstaje załazek przyszłej organizacji Armii Krajowej. Zawiazuje ją, sierżant W.P. Wiśniewski Józef który w końcu września 1939r. ucieka z niewoli niemieckiej i powraca do Jastrzębia k/Lipna. Już na drugi dzień po powrocie przychodzi po niego żandarmerja. Wiśniewski musi się ukrywać za działalność przedwojenną. Nawiązuje kontakt z kap. zawodowym Germanem Marcinkowskim z Trzebieszoszcza. Marcinkowski ps. "Piotr" był szefem sztabu Okręgu III-go P.O.Z.

Powstaje sztab P.O.Z./Polska Organizacja Zbrojna, pierwszym jej komendantem zostaje Wiśniewski Józef ps. "Szczerba" żołnierz legionów, Piłsudczyk, PeOWiak. Zastępcą Kom. zostaje Sadowski Józef ps. "Zagończyk" rolnik ze wsi Okręg. Szefem sztabu zostaje Chojnicki Bolesław ps. "Broniek". U "Szczerby" zostaje zorganizowany w wykopanej piwnicy, podsłuch radiowy. W tej to piwnicy pisane są odezwy, rozkazy i wiadomości przepisywane z podsłuchu radiowego. W listopadzie 1939r. organizacja liczy kilkunastu żołnierzy i z każdym dniem rośnie jej liczebność i siła. Organizacja podporządkowana zostaje III-mu Okręgowi Mazowsze, z siedzibą w Płocku. Kontakt ze "Szczebą" zostaje nawiązywany przy pomocy jego syna Tadeusza który 6.I.1940r. składa przysięgę w grupie kilku żołnierzy "Szczerbie" Ukrywający się komendant zmienia często miejsce pobytu. Powiat zostaje podzielony na rejony.

Rej. I-szy	Miasto Lipno	komendant-	Sadowski Józef ps. "Zagończyk"
Rej. II-gi	Fabianki	komendant	Sawicki Józef ps. "Sowa"
Rej. III-ci	Skępe	Komendant	Narczewski Lubo. ps. "Młot."
Rej. IV-ty	Dobrzyń n/Wisłą	Komendant	Fryczkie ps. "Orzeł"
Rej. V-ty	Kikół	komendant	Zarebski Edward ps. "Zarebski"
Rej. VI-ty	Wielgie	komendant	Swierczynski Cz. ps. "Anturium"
Rej. VII-my	Dobrzejewice	komendant	Lipniski Stanis. ps. "Stryj"
rej VIII-my	Chrostkowo	komendant	Jagliński Br. ps. "Wujek"

W mieście Lipno powstają plutony:

Wywiadu i kontrwywiadu	d-ca	Wałkowski Józef ps. "Bajant"
Sanitarny	d-ca	Majewski Juljan ps. "Fabiusz"
Samochodowy	d-ca	Buczyński ps. "Karburator"
P-pancerny	d-ca	Tarnowski Roman ps. "Pancerz"
Łączności	d-ca	Kaczorowski Hen. ps. "Iskra"
Pionierów	d-ca	Kolasiński ps. "
Kwatermistrzostwa	d-ca	Jaroszyński ps. "Stalowy"
Administracji	Sacj Biura-ca	Giblewski Satant. ps. "Szturm"

Polska Organizacja Zbrojna zmienia się w Związek Walki Zbrojnej Z.W.Z. Każdy żołnierz niezależnie od swej funkcji był obowiązany śledzić wroga i bacznie go obserwować. Żołnierze byli powiązani trójkami. Na terenie powiatu odbywały się szkolenia wojskowe. Bardzo energicznie działał wywiad, któremu unikniono wielu aresztowań naszych żołnierzy i ludzi z poza organizacji. Komendant miasta i powiatu ukrywał się w Suminie gdzie pracował przy ~~rejonu-~~

- 3 -

13/4

meljoracji skąd kierował organizacją. W Suminie organizowane były odbrawy komendantów rejonów na których to były omawiane kierunki szkolenia t.j. Sabotaże, walki uliczne, walki w lasach, używanie broni i materiałów wybuchowych, czytanie prasy konspiracyjnej, omawianie wiadomości z radja londyńskiego. Łączność pomiędzy "Szczerbą" a sztabem w Lipnie odbywała się przez żołnierza /łącznika/ ps. "Mały". który pracował w warsztatach samochodowych u Niemca w Lipnie i miał od niego dobre dokumenty które umożliwiały mu swobodniejsze poruszanie się po mieście i powiecie. Duże zasługi dla organizacji oddawał Giblewski Saturnin ps. "Szturm" który organizował dla (spalonych) ściganych przez Niemców żołnierzy lewe dokumenty i kartki żywnościowe. Kontakt z Komendą Główną A.K. odbywał się przez Kuriera ps. "Włodek" który przyjeżdżał do Sumina przywożąc rozkazy i korespondencję. P.O.Z. a później Z.W.Z. wydawała prasę podziemną "Iska Wolności" którą to drukowano w Józefkowie k/Skępego. Konspiracja odbywała się w bardzo trudnych warunkach. Powiat lipnowski był włączony do Rzeszy. W powiecie było bardzo dużo Niemców którzy byli osiedleni w wielu wsiach tworząc całe kolonie np. wieś Ograszka. Polacy byli traktowani jak parobcy, byli głodzeni i bici, męczeni ciężką pracą i wywożeni na roboty do Niemiec, i obozów koncentracyjnych. Nikt nie był pewny czy będzie żył jutro. W urzędach zabroniono mowy polskiej. Kilku członków organizacji ukrywało się w Suminie, którzy pracowali przy rowach meljoracyjnych razem ze "Szczerbą" W styczniu 1942r. odbyła się odprawa Sztabu komendy Obwodu Lipno i komendantów rejonów, w Suminie na której to odprawie było około 30-tu żołnierzy i przybył na nią komendant Okręgu "Roman" i szef sztabu "Kmita" który ukrywał się w Józefkowie u Czesława Lulińskiego ps. "Stańczyk" Bardzo liczną organizacją była w III Rejonie tj. w Skępem. W 1942r. nastąpiło na terenie Okręgu "Mazowsze" tj. Sierpc-Mława masowe aresztowanie żołnierzy P.O.Z. Pomimo że Lipno należało do "Mazowsza" na terenie tym nie było żadnych aresztowań. Organizacja jednak zastosowała ostrożność. "Szczerba" był zagrożony ze względu na to że był znany na terenie "Mazowsza". Na początku lipca 1942r. zostaje (przypadkowo) aresztowany "Szczerba" tj. gdy do mieszkania w Suminie wszedł żandarm z Kikoła "Szczerba" wypycha go za drzwi, zamyka je na klucz, a następnie ucieka przez okno. Żandarm go goni strzelając za nim. Na strzały żandarma koloniści Niemcy z Ograszki organizują obławę i aresztują go. Zkutego łańcuchami z Kikoła wywożą go do Gestapo w Grudziądzu. Po ucieczce z więzienia "Szczerba" wraz z rodziną ucieka do Warszawy, nie wydając z organizacji nikogo. Przed ucieczką do W-wy w sierpniu 1942r. "Szczerba" w obecności szefa sztabu "Bronka" t.j. Chojnickiego wszystkie materiały organizacji w lesie karnkowskim, przekazuje Czesławowi Lulińskiemu i mianuje go p.o. Komendantem. (ps. "Stańczyk") Od strony Lipna ubezpieczał "Szczerbę" Syn ps. "Mały" a od strony Skępego "Staszek". Wiśniewski i jego żona oraz synowie Tadeusz i Włodzimierz otrzymują lewe dokumenty na nazwisko Malinowscy. Ucieczka dzięki organizacji udaje się t.j. 26 sierpnia 1942r. Po tym okresie dalszą działalność organizacji znamy tylko z opowiadania żyjących żołnierzy A.K. Po ucieczce "Szczerby" na terenie Lipna i powiatu nie było żadnych aresztowań do 5.05.1943r.

Gazeta Lipnowska

1982r.

111/3/5

50 lat temu

Tragedia w Mazowszu

Polska była krajem, który w czasie drugiej wojny światowej poniósł największe straty w ludziach. Spowodowane one były nie działaniami wojennymi, lecz terrorystycznymi rządami okupanta hitlerowskiego, które miały wybitnie zbrodniczy charakter. Zbrodnie popełnione przez hitlerizm przybrały na ziemi lipnowskiej najbardziej zorganizowaną formę i największe rozmiary.

Jest rzeczą ludzką, że fakty i wydarzenia, nawet najboleśniej, z biegiem lat bledną, zacierając się w pamięci, ustępują miejsca nowym, których tak obficie dostarcza życie. Są jednak wydarzenia, o których nigdy zapomnieć nie wolno. Do takich wydarzeń, o ogromnym ładunku emocjonalnym, należy eksterminacja 10 Polaków w Mazowszu.

W dniu 22 kwietnia 1942 r. Niemcy zgonili okolicznych mieszkańców do Mazowsza. Oczom dwóch tysięcy osób ukazał się tragiczny widok. Jak wspominają starsi mieszkańcy Mazowsza, na wzgórzu Niemcy ustawili rząd szubienic. Wiele ludzi przyszło z tłumokami, bo myśleli, że Niemcy będą ich wywozić. Tak się nie stało. Przy szubienicach stało 10 mężczyzn, którzy mieli pełnić funkcję pomocników kata.

Z pobliskiego domu ludowego przy kościele Niemcy zaczęli wyprowadzać skazańców. Byli wśród nich: *Jerzy Sadowski, Julian Rakowski, Leonard Swiderski, Czesław Sztamborowski, Feliks Ciechanowski, Stanisław Czarniecki, Stanisław Ciechanowski, Stanisław Bojarski, Feliks Gronczewski i Kazimierz Bratkowski*. Skazańcy stanęli na podwyższeniu, pomocnicy kata założyli im pętle na szyję, kat kopnął nogą w drewniany bal. Tragedia. Mieszkańców ogarnęło przerażenie. Dopiero po chwili jakiś hitlerowiec w mundurze, wskazując na szubienice, wykrzyknął, że każdego spotka taki sam los jeśli będzie występował przeciwko władzom niemieckim, a potem rozkazał wracać do domów. Podobna egzekucja odbyła się tego samego dnia także w pobliskim Nowogrodzie.

Oddając hołd i cześć ofiarom z Mazowsza, należy uchronić od zapomnienia tych ludzi, którzy oddali w czasie okupacji hitlerowskiej największą ofiarę — życie. Niech ten okrutny i tragiczny fakt stanowi przestrożę dla obecnych i przyszłych pokoleń, by nie było nigdy więcej wojny.

Zenon Gózdź

III/5. Materiały inne - Wiśniewski
Tadeusz:

1. Zaproszenie Obcy. Komitetu Odbudowy
Pomnika odpowiedzialności w Lipnie
z 30.10.1991 wraz z programem wnoszą-
szości
k. 3 s. 1-3

Obywatelski Komitet Odbudowy
Pomnika Niepodległości
1918-1920 roku w Lipnie

Lipno, dnia 30.X.1991 r. III/5/1

Zarząd Miasta Lipna

Pan/i

Tadeusz Miśkiewicz
Pracownik Em. Zw. Zak. AK

in Lipnie

Z A P R O S B N I E

Obywatelski Komitet Odbudowy Pomnika Niepodległości
1918-1920 roku w Lipnie wraz z Zarządem Miasta Lipna
s e r d e c z n i e zaprasza do udziału w obchodach
11 listopada 1991 roku.

Uroczystość rozpocznie się o godz. 13³⁰ Mszą Świętą
w kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z udziałem
m.in. Wojewody Włocławskiego, wojska, szkół, parafii,
sędziów, zakładów pracy, organizacji, przedstawicieli
pracowniczych, władz miasta, miejscowego społeczeństwa.

Po Mszy Św. pochód przy dźwiękach muzyki w wykonaniu
orkiestry Lipnowskiego Domu Kultury przejdzie ulicami
Piłsudskiego i Kościuski do Parku Miejskiego na miejsce
odbudowy Pomnika, gdzie odbędzie się druga część uroczystości
uświetniona m.in. wmurowaniem aktu erekcyjnego, przemówieniami,
recytacją poezji, pokazem sztucznych ogni i składaniem
wieńców.

Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w uroczystości.-

Przewodniczący Zarządu

BURMISTRZ

Ryszard Pappota

Przewodniczący OKOPN

Jan Ramza

*Organizacja
Dzielnice "Pomniki"
011.
6.11.77*

Pan Jakub Gismiewicz

8 III/5/1, 2

PROGRAM

**OBCHODÓW 11 - LISTOPADA 1991 ROKU W LIPNIE
ZWIĄZANYCH Z WMUROWANIEM AKTU EREKCYJNEGO
W ODBUDOWYWANY POMNIK NIEPODLEGŁOŚCI 1918 - 1920 ROKU**

- 13³⁰ - Msza Święta w Kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny koncelebrowana przez Księdza Dziekana Franciszka Cieślaka - Proboszcza Parafii a Słowo Boże wygłosi Ks. prof. Zbigniew Szygenda.
- w Kościele ustawią się poesty standardowe
  - grać będzie orkiestra Lipnowskiego Domu Kultury
  - Do liturgii słowa wyznaczono 2 osoby :
    - 1/ Pana Edziszawa Giblewskiego
    - 2/ Pana Jerzego Ryskowskiego
  - do modlitwy powołanej zostaną wyznaczeni 6 osób, tj. :
    - 1/ Pan Jan Tusiński
    - 2/ Pan Ryszard Kinierski
    - 3/ Pan Łukasz Sadowski
    - 4/ Pan Stanisław Jądrkowski
    - 5/ Pan Adam Domeradzki
    - 6/ Pan Kazimierz Trojanowski
  - Akt erekcyjny wraz z makietą Pomnika i modelem orła wystawiony zostanie w czasie mszy Świętej.
  - Pan Kazimierz Skarżyński zapozna z historią związaną z odzyskaniem przez Polskę niepodległości, następnie poprosi księży Celebransów o błogosławieństwo.
  - Pieśnią " Boże coś Polskę " zakończy się nabożna uroczystość w Kościele.
  - po Mszy Św. pochód z udziałem :
    - Wojewody
    - Duchowieństwa obu Parafii
    - szkół
    - rzemieślników
    - klubów sportowych
    - Polioji

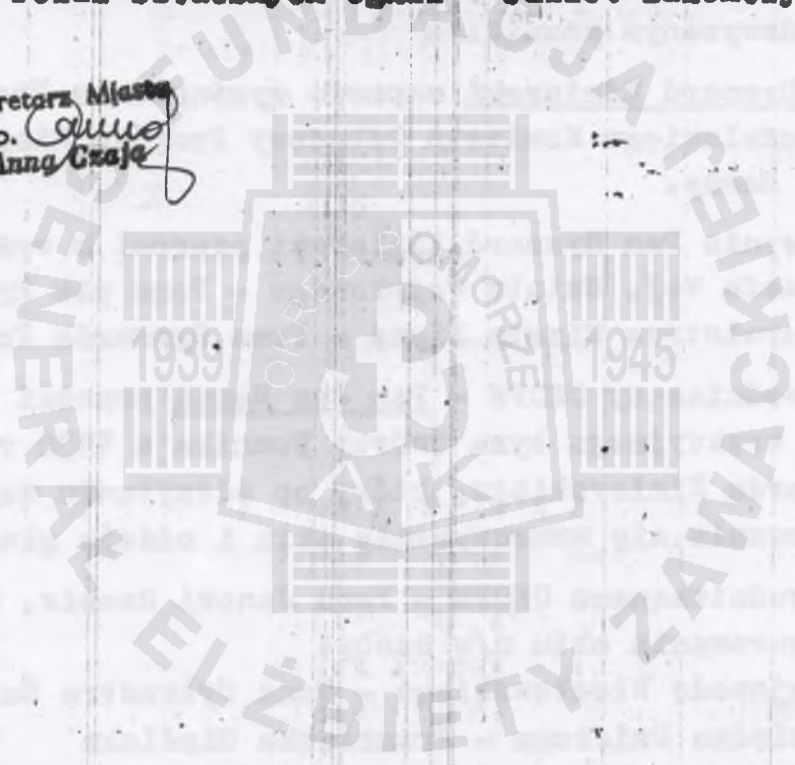
- zakładów pracy
- organizacji
- związków zawodowych
- Radnych miasta Lipna
- władz samorsądowych

W rytm granej przez orkiestrę Lipnowskiego Domu Kultury "Pierwszej Brygady" przejdzie ulicami Piłsudskiego i Kościuski do parku na miejsce odbudowy Pomnika Niepodległości.

- Hymnem narodowym "Jeszcze Polska nie zginęła" zagranym przez orkiestrę LDK rozpocznie się uroczystość w parku przed odbudowywanym pomnikiem
- Pan Ryszard Kiniorski zapowie wystąpienie Przewodniczącego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Pomnika Niepodległości Pana Jana Ramsy.
- Następnie Pan Ryszard Kiniorski poprosi o wystąpienia:
  - 1/ Szefa Woj. Sztabu Wojskowego - Pana płk Ryszarda Zwolińskiego,
  - 2/ Burmistrza Miasta Lipna - Pana Ryszarda Paprotę
- Przewodniczący OKOPN - Pan Jan Rama poprosi o odczytanie aktu erekcyjnego syna twórcy Pomnika z 1930 roku - Pana Ryszarda Kiniorskiego, który po odczytaniu zapowie, że teraz rozpocznie się wmurowywanie aktu i oddaje głos
- Przewodniczącemu OKOPN - Panu Janowi Ramie, który zaprosi do wmurowania aktu n/w osoby:
  - 1/ Wojewodę Włocławskiego - Pana Sylwestra Śmigła,
  - 2/ Księdza Dziekana - Franciszka Ciedlika
  - 3/ Przewodniczącego Rady Miejskiej - Pana Jerzego Ryskowskiego
  - 4/ Burmistrza Miasta Lipna - Pana Ryszarda Paprotę,
  - 5/ Szefa Woj. Sztabu Wojskowego - Pana ~~Bożysława~~ Zwolińskiego
  - 6/ Szefa wykonawstwa i montażu pomnika - Pana Kazimierza Trojanowskiego
  - 7/ Z-ego Przewodn. OKOPN - Pana Ryszarda Kiniorskiego, który dokona sanknięcia niszy.

- Podczas wmurowywania aktu erekcyjnego na podkładzie musyżnym będą recytowane okolicznościowe wiersze przez uczennicę LO i ucznia Szkoły Podstawowej Nr 5.
- Przewodniczący OKOPN w Lipnie zaprasza kolejno delegacje do składania wieńców.
- Na zakończenie Przewodniczący OKOPN - Pan Jan Ramza podziękuję wszystkim za udział, jednocześnie zaprosi na uroczystość w dniu 3 maja 1992 roku gdzie nastąpi poświęcenie i odsłonięcie Pomnika.
- Pokaz sztucznych ognii - rakiet zakończy uroczystość. -

Sekretarz Miasta
 Sp. *Anna Czaja*
 Anna Czaja

IV/1. Korespondencja z rodziną
T. Wiśniewskiego

1. Odpis listu Elżbiety Zawackiej
do siostry Jadwigi Wiśniewskiej
z grudnia 1933, rkp.

k. 1 s. 1

Pfalle's Zepomniets Zepytse o spicimny historigrams 32

P. Widniecowa IV/11/1
Lipno

Droga Pani!

Prony przyjdzie wyrazny wyzoborego
wzrostanciu z powodu smierci Pani matki
Padeusza od wyzskich preowitios Fundacji
Archidieceji Pomorskiej Pani Kozlowej w domu.
Pani matki Padeusza Widniecowa byl narzyn
wielkim przyjacielom. Ze jelo poirekuciu
Archidieceji wyzskalo wile informacyj o pomor-
skich kouspizetkach, Bibliotke w zbozawie
z o nowe wydarzenia, opisyje dwielatnosci
Pomorskim w rani sluzacy, wzniebat ki
Fundacji finansow. Tiedem z narzyni
w gromkaniach Klubu Historycznego,
w gromkaniach z dremmilietkami, cyzto
bywat w riedubie Fundacji.

Bydne go nam berowo brachowalo.

P. Czy wyjay sobie Pani, abymy nadal
przyzyceli Biuletyn?

Mimo smutku, ktory osiedl
w Pani sercu, wyzyny Pani frohojnyd
sinyt Bodez Merochonia, a helid dobrego
Nowego Roku.

W imieniu wyzskich preowitios Fundacji

Marta Jablczynska - dokumentalistka
TON grudnia 1993v inq. Wbchwal

IV/9. Korespondencja J. Wismiewskiego
z Heleną Trafikowską:

1. List do H. Trafikowskiej z
29.05.1992 - dot. działalności J. Wismiewskiego,
mpis, kserokop. oryg. k. 1 o. 1

IV/2/1

Lipno dnia 29. maja 1992r.

Pani

Trafikowska Irena
Przewodnicząca Komisji
d/s Uprawnień Kombatanckich

Szanowna Pani, pismo dotyczące kol. J. Więclawskiego, otrzymałem i odpisuję. Z przykrością muszę stwierdzić że w/g moich danych żaden z kolegów wymienionych w kwestionariuszu jak i w oświadczeniu świadka nie jest w kole A.K. Lipno - znany. Są niezgodności a mianowicie:

P.O.Z. w Lipnie została zawiązana w Lipsopadzie 1939r., a jej pierwszym komendantem był Wiśniewski Józef ps. "Szczerba", zastępcą Sadowski Józef ps. "Zagończyk" Szefem Sztabu Chojnicki Bolesław ps. "Odwążny" z chwilą włączenia P.O.Z. do Z.W.Z.-tu ./Związek Walki Zbrojnej/ a następnie do A.K. organizacja lipnowska została podporządkowana pod III-ci Okręg "Mazowsze" a w grudniu 1942r. pod Okręg Pomorski.

Okręg Lipno na wiosnę 1940 r. został podzielony na osiem rejonów. Miejscowość Fabianki - było rej. II-gim, pod który to rejon należały miejscowości m.in. Zaduszniki, Witkowo, Oleszno, które były placówkami.

Komendantem rej. II-go był Sawicki Józef ps. "Sowa" z Fabianek. Z terenu rej. II-go w kole lipnowskim nie ma żadnego z członka, a z obecnych nikt nie słyszał o takich nazwiskach. Może to była inna organizacja Ruchu Oporu? Skąd w Fabiankach mógł być Obwód? Rejon Fabianki mógł posiadać kryptonim "Kuznia", tak jak rejon Wielgie posiadał kryptonim "Czesławice". Dla wyjaśnienia podaję komendantów lipnowskiej organizacji:

1. Wiśniewski Józef ps. "Szczerba" listopad 1939r. - lipiec 1942r.
2. Sadowski Józef ps. "Zagończyk" z-ca komendanta 1939 - 1942 - XII
3. Lipiński Stanisław ps. "Stryj" VIII. 1942r. do XII-1942 r.
4. Sadowski Józef ps. "Zagończyk" XII-1942r. do 5.05.1943r.
5. Klejmentowicz Julian ps. "Kamień" VI-1943r. do III-1944r.
6. Drzewiecki Stanisław ps. "Sławunia" 1944r. - stycznia 1945r.

W sprawie osób dotyczących w Pani piśmie proszę się zwrucić do "Archiwum Pomorskie" Toruń ul. Piekary 11.

Znaną nam jest sprawa Oddziału "Tarzana" zwaną w 1945r. bandą "Tarzana" Działal on na terenie powiatu lipnowskiego i rypińskiego. Pan Kornacki Feliks zam. w Lipnie ul. Szkolna 1 miał wyrok za udział w Oddziale "Tarzana". W rozmowie telefonicznej przeprowadzonej z p. Kornackim, z jego strony kol. Więclawski może liczyć na pomoc.

z poważaniem.

D: M: 391/10/10 Pom.

Lipno

Wiśniewski Tadeusz

↳ Brody informacyjne

lc. 11

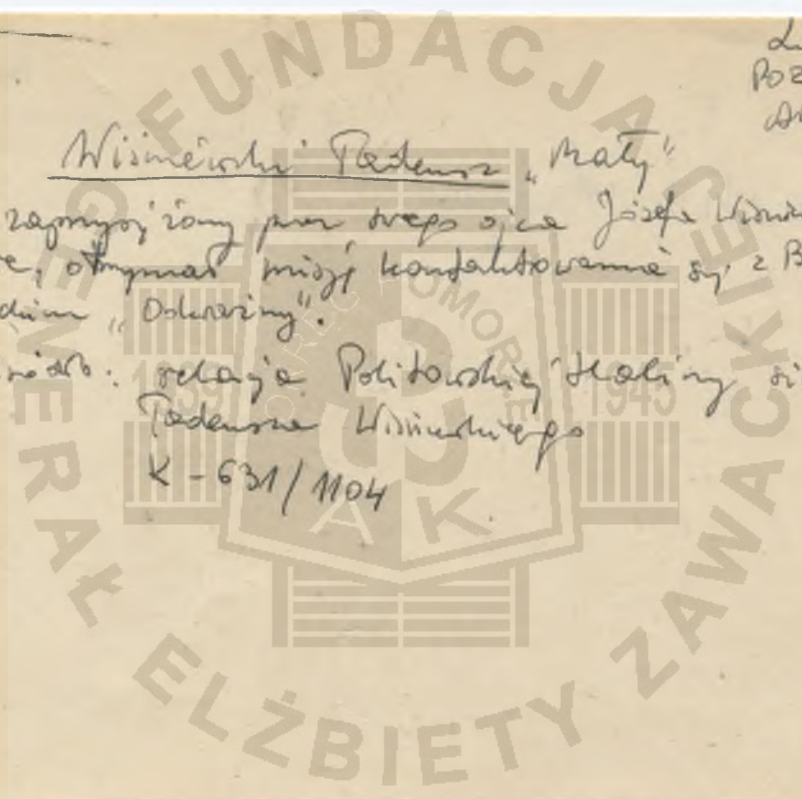
Lipno
Poz. 2. 1
AK

Wisniewska Tadeusz "Maty"

został zaproszony przez brata ojca Józefa Wisniewskiego
i rodzinę, otrzymał między kontaktowanie się z Bohemem
Anojmian "Oskering".

Źródło: relacja Poltowskiej Haliny siostry
Tadeusza Wisniewskiego
K-631/1104

M. S.

Wiśniewski (i.n.n.)

Ктод. 2
shępc
Kontident 4

Rozstrzelamy przez grupę Aleksandra
Kinskiego ze współpracownikami (m. in. ze Wydziału Tadeusza Szup-
kowskiego), Miśkiewiczówna, 97.
shępc.

Zob. T. i Spiseczne W. Dnieckiego, II relacja,
str 15-17, 124

HMM-86

Historijski stavinsfoli

№fol. 3
902

№foli 902, ompe Jozefkovo (Slupca).
[bez zavadu].

2ob. T.: Sprinacne D. Dnevnicnogo, II kleni,
str. 142, III opreobemé str 16, 25

ИММ-96

nr 05.

4

Książki Tadeusza

Życiorys ziołowy i szlak.

Zmarł 23. 11. 1993 r.

zob. T. Osobolewski i Szlak, Okręg
Toruń (pozycja 16)

JMM-PT

Sygn.

5

Wiśniewski Tadeusz

Lipno
POZ-PAK

adres nioston Jarmni
Halina Poltowka ul Parkowa 20
tel 200-05

adres Tadeusza Lipno
ul Siemakowskiego 18
tel 25-43

Lipno
AK 6

Tadeusz
Kisielewski ~~Kazimierz~~

obecnie mieszka: Lipno

ul. Siemohorskiego 18

14010 Lipno

2010. lista II ślubotnika pom.

Ohr. Toruń Szlak

J.M.M.

Lipno
242. AK

7

Wisniewski Tadeusz "Maly"
syn Wisniewskiego Josefa Komend. Obr. Lipn
był towarzyskiem pomiedzy z otwiesciami
a ojcem. Komend. obr. Lipno

rei. Wisniewski Tadeusz Josef 1937

AH-

a

++ Wiśniowski Tadeusz

Włostavel

N-wa
302 "Znak"
-AK
8

Nota biograficzna.

zob: "Biuletyn" Fundacji 2-3/94

Wz. III 101

Sipmo

AK
Pomorze

9

† + „
WISNIEWSKI Tadeusz

ps „Mały” przybr. nazw. „Malinowski”

1925 - 1993. AK Włocławek.

1939 w mundurze z ojcem szedł
na pomoc Warszawie. Oddział rozbił
pod Sochaczewem. 1940 reprzyśnienie
Łącznik, Kurier. Po ucieczce ojca
z więzienia zamieszkał w Warszawie
akcja sabotażowa, kolporter. Michał
Łob. Ojczyk

Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939 - 1945 część 5
Fundacja „Archiwum Pomorskie AK”
str 147, 148 Toruń 2007

DRut

++ Wiśniewski Tadeusz
s. Józefa

Lipno
AK

10

ur. 4.01. 1925 zm. 23.11. 1993

konsp. 09.1939 - 01.1945 Lipno

zob. Spis członków S.p. Zw. Ł. AK
Okr. Łomży, s. 86, t. problem.
org. komb.

AM. III, 111

Wiśniewski Tadeusz

Lipno 11
905-PL

zob. Kwiatkowski B., Polska Podziemna
na Kujawach..., Tomii 2008,
s. 371, 528, 531, 590, 614.

MR. 11/15

oprac. by

Adres: sielce
Halina Polkowiska

Lipno

W. Postanek

M-391-1010

Lipno
Poz. AK

23.XI-93

Wiśniewski Tadeusz

Wiśmiewski Jodasz

